

Sygn. akt VI U 648/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 3 czerwca 2014 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: J. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 29 stycznia 2014 r., znak: (...)

w sprawie: J. C.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o emeryturę

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu J. C. prawo do emerytury od dnia(...)r.,
- 2) zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na rzecz ubezpieczonego kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego,
- 3) stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., odmówił J. C. prawa do emerytury, albowiem nie udowodnił on wymaganego okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Na dzień 1 stycznia 1999 r. przyjęto staż sumaryczny 27 lat, 11 miesięcy i 11 dni. Zakład nie uznał pracy w okresie od 1.04.1979 r. do 31.08.1995 r. w (...) Zakładach (...) w S. za pracę w warunkach szczególnych.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony, wnosząc o zmianę decyzji i przyznanie mu prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu wskazał, iż w spornym okresie pracował w szczególnych warunkach i wykonywał śrutowanie wewnątrz komór na dowód czego posiada stosowne świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych oraz zawnioskował dowód z przesłuchania świadków.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o jego oddalenie wskazując, że nie uznano żadnego okresu pracy ubezpieczonego, za wykonywaną w szczególnych warunkach, bowiem świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach zawiera błędy formalne.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczony J. C. urodził się w dniu (...) Do dnia 1 stycznia 1999 r. wykazał łącznie 27 lat, 11 miesięcy i 11 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Wniosek o przyznanie prawa do emerytury zgłosił w organie rentowym 22.12.2013 r.

dowód: wniosek w aktach rentowych.

Ubezpieczony ukończył szkołę zawodową w 1973 r. w zawodzie tokarza. Ubezpieczony zatrudnił się 22.09.1978 r. w (...) Zakładach (...) w S. jako ślusarz. Przez ponad 5 miesięcy wykonywał obowiązki ślusarza a od 1.04.1979 r. zaczął pracować jako śrutowacz. Został przyuczony do tego zawodu przez innych pracowników. Do 31.08.1995 r. ubezpieczony wykonywał pracę śrutowacza a po upadłości pracodawcy pracował też w Spółce z o. o. (...) od września 1995 r. do sierpnia 1996 r. Praca w (...) Zakładach (...) w S. była stałą pracą ubezpieczonego w pełnym wymiarze czasu pracy, co najmniej 8 godzin dziennie. Ubezpieczony otrzymał też angaż na śrutowacza-malarza, żeby w razie konieczności wykonywać prace malarskie, faktycznie nie pracował jednak jako malarz. Swoje obowiązki ubezpieczony wykonywał w komorze zamkniętej, w której znajdował się zbiornik, na stojakach znajdowały się szyny a na szynach umieszczano detale do czyszczenia i wraz z innymi pracownikami wyrzucał łopatami śrut na wysokość 1,60,. Po założeniu maski z tlenem i węzłem, którym dopływało powietrze pod ciśnieniem ubezpieczony czyścił detale.

W świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawionym przez pracodawcę z dnia 5.11.1996 r. poświadczono, że ubezpieczony w okresie w spornym okresie wykonywał pracę śrutowanie piaskiem żeliwnym różnych elementów metalowych na stanowisku śrutowacza.

dowód: dowód: umowa o pracę świadectwo pracy i dokumenty w aktach osobowych, świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych w aktach ZUS, zeznania świadków J. B., M. D., K. K. i M. R., przesłuchanie ubezpieczonego - nagranie płyta k. 51 verte).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny ustalił na podstawie wskazanych dokumentów, których prawdziwości i wiarygodności strony w toku procesu nie kwestionowały. Wiarygodne okazały się także zeznania samego ubezpieczonego oraz świadków J. B., M. D., K. K. i M. R., którzy jednoznacznie wskazali, że spornym okresie czasu ubezpieczony wykonywał pracę z działu III poz.80 załącznika A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nadzorując pracowników pracujących w warunkach szczególnych przy produkcji alkoholu. Dowody te korelują wzajemnie ze sobą i z całością zebranego materiału dowodowego, nie ma więc żadnych podstaw, aby je kwestionować, tym bardziej, że przesłuchani świadkowie nie mieli żadnego interesu zeznawać w sposób korzystny dla ubezpieczonego. Świadkowie pracowali z ubezpieczonym w spornym okresie i pamiętali, że jego głównym zajęciem, było śrutowanie wewnątrz komór. Fakty te znajdują potwierdzenie także w dokumentach znajdujących się w aktach osobowych ubezpieczonego.

W judykaturze Sądu Najwyższego podkreśla się jednolicie, iż przewidziane w art. 32 i 184 ustawy o emeryturach i rentach prawo do emerytury w niższym niż określony w art. 27 tej ustawy wieku emerytalnym jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarabkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo (por. między innymi wyroki z dnia 22 lutego 2007 r., I UK 258/06, OSNP 2008/5-6/81; z dnia 17 września 2007 r., III UK 51/07, OSNP 2008/21-22/328; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 62/07, Lex nr 375653; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK

66/07, Lex nr 483283; z dnia 13 listopada 2008 r., II UK 88/08, niepublikowany; z dnia 5 maja 2009 r., I UK 4/09, Lex nr 509022). Stosownie do treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.; powoływana dalej jako „ustawa”):

1. Ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

2. Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu.

Zgodnie z art. 32 ustawy w związku z paragrafami 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) prawo do emerytury może nabyć mężczyzna który spełnia następujące przesłanki: ukończył 60 lat; posiada co najmniej 25 letni okres zatrudnienia (art. 27 pkt 2 ustawy), w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Zgodnie z § 2 ust 1 cytowanego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (ust. 1). Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (ust. 2).

Jak słusznie zauważył Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 4 listopada 2008 r. (III AUa 3113/08, Lex nr 552003) „Świadectwo pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych, o którym mowa w art. 32 ust. 2 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. W sytuacji, kiedy brak wymaganego świadectwa pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez pracodawcę, Sąd może prowadzić postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia, czy praca wykonywana przez stronę, była wykonywana w warunkach wymaganych przepisami rozporządzenia, czy ubezpieczony zajmował któreś ze stanowisk pracy wymienionych w załącznikach nr 1 lub 2 do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.” Takie też postępowanie należy prowadzić, kiedy organ rentowy zakwestionuje fakty wskazane w tego rodzaju świadectwie (por. wyrok SN z dnia 4 sierpnia 2009 r., I UK 77/09, Lex nr 558288). Przy ustalaniu długości wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze ZUS uwzględnia tylko te okresy, wskazane w świadectwie pracy, w których praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okresów także w oparciu o inne dowody (tak SN w orzeczeniu z dnia 21 września 1984 r., III UZP 48/84, LEX nr 14630). Przeprowadzenie innych dowodów przewidzianych na podstawie Kodeksu postępowania cywilnego na okoliczność pracy w warunkach szczególnych dopuszczalne jest, gdy pracodawca wystawił świadectwo pracy a ZUS kwestionuje jego treść, jak i wówczas, gdy dokument ten nie może zostać sporządzony. Postępowanie przed sądem (na skutek odwołania od decyzji organu rentowego) nie podlega ograniczeniom dowodowym, co wynika wprost z art. 473 k.p.c., zatem każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, przy czym Sąd nie jest związany środkami dowodowymi dopuszczalnymi przed organami rentowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z 8 kwietnia 1999r., II UKN 69/98, OSNP 2000/11/439).

Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, to m.in. stosownie do wykazu A działu III pozycji 80 załącznika rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. śrutowanie wewnątrz komór. Poza sporem w sprawie pozostawało przy tym, iż w (...) Zakładach (...) w S. ubezpieczony pracował

jako śrutowacz w okresie od 1.04.1979 r. do 31.08.1995 r. i wykonywał pracę śrutowacza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Skoro postępowanie dowodowe potwierdziło fakt pracy powoda w szczególnych warunkach o których mowa w dziale III pkt.80 załącznika A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r., w okresie od 1.04.1979 r. do 31.08.1995 r. w (...) Zakładach (...) w S. a następnie do 31.08.1996 r. u jego następcy prawnego to okres ten przekracza 15 letni wymagany do uzyskania prawa do emerytury w obniżonym wieku. Organ rentowy nie kwestionował spełnienia przez powoda pozostałych warunków uzyskania prawa do emerytury i dlatego, biorąc pod uwagę fakt, że powód uzyskał wiek 60 lat (...) r. Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴§2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach zastępstwa prawnego orzeczono zgodnie z art.98 k.p.c. i przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Na zasadzie art. 118 ust 1 a ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS Sąd Okręgowy orzekł o braku odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji z uwagi na braki formalne świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach, których usunięcie wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego przed Sądem.

SSO Ewa Milczarek